

BUGÅRDEN UNGDOMSSKOLE

ÅRSPLAN 10.TRINN

FAG: SAMFUNNSFAG

UKE 34-39 Politikk og valg

Kompetansemål:

Gjere greie for korleis ulike politiske parti fremjar ulike verdiar og interesser, knyte dette til aktuelle samfunns spørsmål og argumentere for eige syn

Gje døme på kva samarbeid, medverknad og demokrati inneber nasjonalt, lokalt, i organisasjonar og i skolen

Formulere spørsmål om forhold i samfunnet, planleggje og gjennomføre ei undersøking og drøfte funn og resultat munnleg og skriftleg

Bruke samfunnsfaglege omgrep i fagsamtalar og presentasjonar med ulike digitale verktøy og byggje vidare på bidrag frå andre

Bruke statistiske kjelder til å berekne og beskrive tendensar og variasjonar i samfunnsfaglege drøftingar og vurdere om statistikken gjev påliteleg informasjon

Kjennetegn på måloppnåelse/Læringsmål:

Elevene skal skaffe seg oversikt over det politiske landskapet.

Hvordan demokratiske valg foregår. Her inngår sider ved vår valgordning.

Videre hvordan politikken berører oss i dagliglivet.

Elevene skal også få kunnskap om hvordan man kan påvirke styresmakter og hvordan man kan delta aktivt i samfunnslivet.

UKE 34-39 Den store fedrelandskrigen, Holocaust og Krigen i Norge

Kompetansemål:

Drøfte årsaker til og virkninger av sentrale internasjonale konflikter å 1900- og 2000-tallet.

Finne eksempler på hendelser som har vært med på å forme dagens Norge, og diskutere hvordan samfunnet kunne ha blitt dersom disse hadde blitt utviklet annerledes

Gjøre rede for begrepene holdninger, fordommer og rasisme og vurdere hvordan holdninger kan bli påvirket, og hvordan den enkelte og samfunnet kan motarbeide fordommer og rasisme

Kjennetegn på måloppnåelse/Læringsmål:

Ut fra en eller flere valgte konflikter skal eleven kunne peke på hvordan samfunnsmessige forhold og ulike ideologier kan føre til konflikter innenfor og mellom land.

Kunne peke på hvordan Norges rolle utviklet seg i 2. VK

Vurdere hvordan holdninger kan bli påvirket og hvordan du selv og samfunnet kan motarbeide fordommer og rasisme.

Kunne gi eksempler på og drøfte hvordan rasisme og diskriminering har skapt ulikheter i verden. Vise eksempler på og drøfte hvordan folkeslag og folkegrupper har blitt forfulgt og forsøkt utryddet

UKE41-43 Den kalde krigen

Kompetansemål:

Drøfte årsaker til og virkninger av sentrale internasjonale konflikter å 1900- og 2000-tallet

Kjennetegn på måloppnåelse/Læringsmål:

Ut fra en eller flere valgte konflikter skal eleven kunne peke på hvordan samfunnsmessige forhold og ulike ideologier kan føre til konflikter innenfor og mellom land.

UKE 44-46 Norge på 1900 tallet. Det moderne Norge. Vi skal alle være like.

Kompetansemål:

Presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på første halvdel av 1900-tallet og beskrive hvordan de peker fram mot dagens samfunn

Gjøre greie for framveksten av velferdsstaten og beskrive trekk ved Norge i dag

Kjennetegn på måloppnåelse/Læringsmål:

Vite hvordan Norge ble et av verdens rikeste land. Trene på å se utvikling og endring i historisk sammenheng, og i å trekke lange linjer.

Kunne forklare framveksten a det moderne Norge og utviklingen av velferdssamfunnet. Kunne sammenligne denne med andre land. Kunne identifisere og problematisere hvilke trusler velferdsstaten står ovenfor i fremtiden med utgangspunkt i dagens samfunn

UKE 47-48 Den tredje verden blir skapt

Kompetansemål:

Gjøre greie for kolonialisme og imperialisme og gi eksempler på avkolonialisering.

Drøfte viktige omveltninger i samfunnet i nyere tid, og reflektere over hvordan dagens samfunn åpner for nye omveltninger.

Vise hvordan handlinger kan fremstilles ulikt, og drøfte hvordan interesser og ideologi kan prege synet på hva som blir opplevd som fakta og sannhet.

Kjennetegn på måloppnåelse/Læringsmål:

Kunne trekke from hvordan kolonitiden påvirket framveksten av «den tredje verden».

Kunne reflektere rundt konsekvenser av at den fattige delen av verden ønsker å industrialisere seg, med tanke på ressursbruk, miljø og internasjonal handel.

Eleven skal kunne reflektere over og belyse hvordan et utvalg samfunnsendringer åpner for nye endringer. Eleven skal kunne peke på hvilke samfunnsendringer man kan forvente fremover i tid, både nasjonalt og internasjonalt

Kunne vise hvordan hendelser kan fremstilles forskjellig, og drøfte hvordan interesser og ideologi påvirker synet på hva som er sannhet og fakta. Kunne drøfte og vise hvordan hendelser kan fremstilles forskjellig, og slik vise hvordan interesser og ideologi påvirker synet på hva som er sannhet og fakta.

Uke 49 -50 Midt- Østen. Terror. Radikalisering.

Kompetansemål:

Drøfte årsaker til og virkninger av sentrale internasjonale konflikter på 1900- og 2000-tallet.

Drøfte viktige omveltninger i samfunnet i nyere tid, og reflektere over hvordan dagens samfunn åpner for nye omveltninger.

Kjennetegn på måloppnåelse/Læringsmål:

Ut fra en eller flere valgte konflikter skal eleven kunne peke på hvordan samfunnsmessige forhold og ulike ideologier kan føre til konflikter innenfor og mellom land.

Eleven skal kunne reflektere over og belyse hvordan et utvalg samfunnsendringer åpner for nye endringer. Eleven skal kunne peke på hvilke samfunnsendringer man kan forvente fremover i tid, både nasjonalt og internasjonalt.

UKE 1-7 En rettferdig verden. Bistand og utvikling**Kompetansemål:**

Lokalisere og dokumentere oversikt over geografiske hovedtrekk i verden og sammenligne ulike land og regioner.

Gjøre greie for kolonialisme og imperialisme og gi eksempler på avkolonialisering.

Drøfte viktige omveltninger i samfunnet i nyere tid, og reflektere over hvordan dagens samfunn åpner for nye omveltninger

Vise hvordan handlinger kan fremstilles ulikt, og drøfte hvordan interesser og ideologi kan prege synet på hva som blir opplevd som fakta og sannhet

Kartlegge variasjonene i levekår i ulike deler av verden, drøfte forskjellene mellom fattige og rike land.

Undersøke hvordan mennesker gjør seg nytte av naturgrunnlaget, andre ressurser og teknologi i Norge og i andre land i verden og drøfte premisser for bærekraftig utvikling.

Sammenligne størrelse, struktur og vekst i befolkninger og analysere befolkningsutvikling, urbanisering og flytting i nyere tid.

Kjennetegn på måloppnåelse/Læringsmål:

Reflektere over levevilkår i ulike deler av verden basert på geografiske særtrekk.

I et globalt perspektiv kunne undersøke hvordan mennesker i ulike verdensdeler benytter seg av sine ressurser. Kunne redegjøre for hvordan et land er og forblir levedyktig. Undersøke og drøfte hvordan bærekraftig utvikling er i konflikt med ressursutvikling.

Kunne undersøke og diskutere bruk og misbruk av ressurser og se på konsekvensene dette får for vår verden.

Kunne gjøre rede for Verdens næring, bosetting, flytting, utvikling, urbanisering, kjønn, nasjonalitet. Kunne redegjøre for konsekvensene og utfordringen rundt dagens befolkningsutvikling.

Uke 9-14: Levekår, forbruk, velstand og klima.

Kompetansemål:

Kartlegge variasjonene i levekår i ulike deler av verden, drøfte forskjellene mellom fattige og rike land.

Undersøke og diskutere bruk og misbruk av ressurser, konsekvenser det kan få for miljøet og samfunnet, og konflikter det kan skape lokalt og globalt.

Undersøke hvordan mennesker gjør seg nytte av naturgrunnet, andre ressurser og teknologi i Norge og i andre land i verden og drøfte premisser for bærekraftig utvikling.

Beskrive hvordan forbruksmønsteret har utviklet seg i Norge og gjøre rede for forbrukernes rettigheter.

Kjennetegn på måloppnåelse/Læringsmål:

Bruke fagbegreper som for eksempel BNP, HDI, i-land, u-land WTO o.l. til å forklare og redegjøre for forskjellen mellom fattige og rike i verden. Drøfte tiltak for å få til en jevnere fordeling av ressursene.

Kunne se verden i et stort perspektiv og redegjøre for forskjellen mellom fattig og rik ved å se på historiske, samfunnsmessige og geografiske forskjeller i verden, og derav reflektere over gode tiltak for jevnere fordeling av goder.

Sammenligne matforbruk mellom rike og fattige land, og gjøre rede for hvorfor disse endringene har skjedd, samt reflektere over hvilke konsekvenser dagens forbruk har på miljøet.

Forklare hvordan Norge har endret seg økonomisk på 200 år. Forklare hva som menes med ett statsbudsjettet og hvordan dette blir utformet.

Uke 16 -20 Repetisjon mot muntlig eksamen.